

Kod ucznia:	
Liczba punktów:	

**XV WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW
DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
ROK SZKOLNY 2017/2018**

Etap szkolny

Wskazówki dla uczestnika

- a. Czytaj uważnie wszystkie teksty, w razie potrzeby powracaj do odpowiednich fragmentów.
- b. Przy każdym zadaniu została podana liczba możliwych do uzyskania punktów.
- c. Tak gospodaruj czasem, abyś spokojnie zredagował(a) dłuższą wypowiedź pisemną. Przeznacz na nią około 45 min.
- d. Przestrzegaj ram czasowych – na wykonanie pracy masz 90 minut.

Powodzenia!

**WOKÓŁ TEGO, CO LUDZKIE I PRAWDZIWE
WIARA**

Tekst I Wybrane cytaty o wierze

- A. *Wiara, podobnie jak miłość, nigdy nie opiera się na rozumie.* Hermann Hesse (pisarz)
- B. *Wiara wymaga odwagi, umiejętności podejmowania ryzyka, a nawet gotowości zaznania bólu i rozczarowania.* Erich Fromm (filozof i etyk)
- C. *Czy jestem wierzący? Bóg jeden raczy wiedzieć.* Stanisław Jerzy Lec (poeta, aforysta)
- D. *Dwie rzeczy dają duszy największą siłę: wierność prawdzie i wiara w siebie.* Seneka Starszy (filozof)
- E. *Czucie i wiara silniej mówi do mnie Niż mędrca szkiełko i oko.* Adam Mickiewicz (poeta)
- F. *Tak więc trwają wiara, nadzieja, miłość – te trzy: z nich największa jest miłość.* (Hymn o Miłości św. Pawła)
- G. *Nigdy nie dostrzegamy skarbów, które mamy tuż przed oczyma. A wiesz dlaczego tak się dzieje? Bo ludzie nie wierzą w skarby.* Paulo Coelho (pisarz)
- H. *Cud jest najukochańszym dzieckiem wiary.* Johann Wolfgang von Goethe (poeta)

1. Definicja słowa **wiara** w *Słowniku języka polskiego* brzmi: 1.«określona religia lub wyznanie; też: przekonanie o istnieniu Boga»; 2.«przekonanie, że coś jest słuszne, prawdziwe, wartościowe lub że coś się spełni»; 3.«przeświadczenie, że istnieją istoty lub zjawiska nadprzyrodzone»

Dokonaj przekształcenia - zbuduj zdanie wielokrotnie złożone, które będzie zawierać wszystkie wymienione wyżej znaczenia słowa **wiara**..... 2p.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Do podanych pytań dopasuj odpowiedni cytat z **Tekstu I Wybranych cytatów o wierze**. Obok pytania wstaw literę oznaczającą wybrany cytat.....3p.

- a. Który cytat zawiera wtrącenie?
- b. Który cytat posiada konstrukcję: teza - pytanie – potwierdzenie tezy?
- c. Który cytat jest zdaniem złożonym współrzędnie łącznym?
- d. Który cytat zawiera podwójne uzasadnienie?
- e. Który cytat zawiera orzeczenie imienne?
- f. Który cytat jest tekstem poetyckim?
- g. Który cytat jest zabawną i inteligentną grą słów i znaczeń?
- h. Który cytat pochodzi z Biblii?

3. Podaj **dwa** synonimy do słowa cytat: 1 p.

- a.
- b.

NADZIEJA

Tekst II Czesław Miłosz *Nadzieja*

Nadzieja bywa, jeżeli ktoś wierzy,
Że ziemia nie jest snem, lecz żywym ciałem,
I że wzrok, dotyk ani słuch nie kłamie.
A wszystkie rzeczy, które tutaj znałem,
Są niby ogród, kiedy stoisz w bramie.

Wejść tam nie można. Ale jest na pewno.

Gdybyśmy lepiej i mądrzej patrzyli,
Jeszcze kwiat nowy i gwiazdę niejedną
W ogrodzie świata byśmy zobaczyli.

Niektórzy mówią, że nas oko ludzi
I że nic nie ma, tylko się wydaje,
Ale ci właśnie nie mają nadziei.
Myślą, że kiedy człowiek się odwróci,
Cały świat za nim zaraz być przestaje,
Jakby porwały go ręce złodziei.

4. Wiersz w swojej wymowie przypomina:1p.

- a. Traktat filozoficzny
- b. Hymn
- c. Pieśń
- d. Sonet

5. Dopisz po trzy określenia:2p.

- a. Jak jest przedstawiony w wierszu **świat pełen nadziei**?
-
- b. Jak jest przedstawiony w wierszu **świat pozbawiony nadziei**?
-

6. Definicja słowa nadzieja w *Słowniku języka polskiego* brzmi: 1.«oczekiwanie spełnienia się czegoś pożądanego i ufność, że to się spełni, urzeczywistni»; 2.«możliwość spełnienia czegoś»
Opierając się na analizie wiersza, napisz własną **metaforyczną** definicję słowa **nadzieja**.
Zapisz ją w **dwóch** zdaniach.....2p.

.....

.....

.....

.....

.....

7. Wypisz z tekstu po **jednym** przykładzie:4p.

- e. Metafory.....
-
- f. Porównania.....
-

- g. Epitetu.....
.....
- h. Powtórzenia.....
.....
8. Wypisz **cztery** słowa, które określają osobę(y) mówiącą(e) w wierszu:.....2p.
.....
9. Ze względu na typ wyrażanych przeżyć wiersz jest przykładem poezji:.....1p.
- a. Religijnej
 - b. Refleksyjno-filozoficznej
 - c. Patriotyczno-obywatelskiej
 - d. Autobiograficznej

MIŁOŚĆ

Tekst III Henryk Sienkiewicz, fragment *Quo vadis*

Akcja powieści *Quo vadis* (*Dokąd idziesz*) toczy się w Rzymie w czasach panowania okrutnego cesarza Nerona (37-68).

Zwyrodniały cesarz marzy o tym, aby podpalić Rzym i w otoczeniu płomieni tworzyć wiersze na miarę Homera. Jest to również czas, kiedy w Rzymie, za sprawą apostołów Chrystusa, rozprzestrzenia się wiara chrześcijańska. Neron doprowadza do podpalenia Rzymu, a winą obarcza chrześcijan. Wyznawcy Chrystusa stają się obiektem represji. Wśród prześladowanych znalazła się Ligia Kallina, zakładniczka, córka wodza Ligów, w której zakochał się Rzymianin Winicjusz. Przeszedł on długą i świadomą drogę, aby przyjąć nową wiarę. Kierowała nim miłość do Ligii. Winicjusz nie miał możliwości, aby ją uratować i teraz staje się świadkiem grożącego jej niebezpieczeństwa; uczestniczy w okrutnym przedstawieniu, w czasie którego chrześcijanie stają się obiektem „rozrywki”. Wyznawcy Baranka są rozszarpywani przez dzikie zwierzęta na arenie amfiteatru ku uciesze rozszalałego tłumu i ...Nerona.

Fragment odnosi się do sytuacji, w czasie której Winicjusz zostaje poddany najcięższej próbie.... Na arenie amfiteatru, z rozkazu Nerona, pojawia się jeden z prześladowanych chrześcijan - potężny Lig o imieniu Ursus, który jest podwładnym, ale i wiernym opiekunem królewskiej córki – Ligii Kalliny.

[...] Winicjusz potrząsnął głową. Mógł umrzeć w tym amfiteatrze, ale nie mógł z niego wyjść. Wszakże przedstawienie miało się lada minuta rozpocząć.

Jakoż w tej samej prawie chwili prefekt miasta cisnął przed siebie czerwoną chustkę, a na ów znak zaskrzypiały wrzeczadze naprzeciwko cesarskiego podium i z ciemnej czeluści wyszedł na jasno oświeconą arenę Ursus.

Olbrzym mrugał powiekami, widocznie olśniony światłem areny, po czym wysunął się na jej środek, rozglądając się wokoło, jakby chcąc rozpoznać, z czym mu przyjdzie się spotkać.[...]

W chwili gdy wychodził na arenę, prostacze serce jego zakołatało po raz ostatni nadzieją, że może czeka go krzyż, lecz gdy nie ujrzał ni krzyża, ni gotowego dołu, pomyślał, że niegodny jest tej łaski i że przyjdzie mu umrzeć inaczej, i zapewne od zwierząt. Był bezbronny i postanowił zginąć, jak przystało na wyznawcę Baranka, spokojnie i cierpliwie. [...]

Jako nie czekano długo. Nagle ozwał się przeraźliwy głos mosiężnych trąb, a na ów znak otworzyła się krata naprzeciw cesarskiego podium i na arenę wypadł wśród wrzasków bestiariów* potworny tur germański, niosący na głowie nagie ciało kobiece.

- Ligio! Ligio! – krzyknął Winicjusz.

Po czym chwycił rękoma włosy przy skroniach, zwinął się w lęk jak człowiek, który uczył w sobie ostrze włóczy i chrapliwym, nieludzkim głosem zaczął powtarzać:

- Wierzę! Wierzę!...Chryste cudu!

I nie czuł nawet, że w tej chwili Petroniusz zakrył mu głowę togą. Zdawało mu się, że to śmierć lub ból przesłania mu oczy. Nie patrzył, nie widział. Ogarnęło go uczucie jakiejś strasznej próżni. W głowie nie pozostała mu ani jedna myśl, usta tylko powtarzały jak w obłąkaniu:

- Wierzę! Wierzę! Wierzę!...

Wtem amfiteatr umilkł. Augustianie podnieśli się jak jeden człowiek z miejsc, gdyż na arenie stało się coś nadzwyczajnego. Oto pokorny i gotowy na śmierć Lig*, ujrzawszy swą królewnę na rogach dzikiej bestii, zerwał się jakby sparzony żywym ogniem i pochyliwszy grzbiet, począł biec pod kątem ku rozszalałemu zwierzęciu.

Ze wszystkich piersi wyrwał się krótki okrzyk zdumienia, po czym uczyniła się głucha cisza. Lig dopadł tymczasem w mgnieniu oka rozhukanego byka i chwycił go za rogi. [...]

Coraz głuchszy, chrapliwszy i coraz boleśniejszy ryk tura pomieszał się ze świszczącym oddechem piersi olbrzyma. Głowa zwierzęcia przekręcała się coraz bardziej, a z paszczy wysunął się długi, spieniony język.

Chwila jeszcze i do uszu bliżej siedzących widzów doszedł jakby trzask łamanych kości, po czym zwierz zwał się na ziemię ze skręconym śmiertelnie karkiem. [...]

A amfiteatr oszalał.

Ściany budynku poczęły drżeć od wrzasku kilkudziesięciu tysięcy widzów. Od czasów rozpoczęcia widowisk nie pamiętano takiego uniesienia. Siedzący na wyższych rzędach poopuszczali je i poczęli zstępować na dół, tłocząc się w przejściach między ławkami, aby bliżej przypatrzeć się siłaczowi. Zewsząd ozwały się głosy o łaskę, namiętne, uparte, które wkrótce zmieniły się w jeden powszechny okrzyk. Ów olbrzym stał się drogiem dla tego rozmiłowanego w sile fizycznej ludu i pierwszą w Rzymie osobą.

On zaś zrozumiał, że tłum domaga się, by darowano mu życie i zwrócono wolność, lecz widocznie nie chodziło mu tylko o siebie. Przez chwilę rozglądał się dokoła, po czym zbliżył się do cesarskiego podium i kołysząc ciało dziewczyny na wyciągniętych ramionach, podniósł oczy z wyrazem błagalnej prośby, jakby chciał mówić:

- Nad nią się zmiłujcie! Ją ocalcie! Jam dla niej to uczynił! [...]

Ursus tymczasem posuwał się wokół areny i kołysząc wciąż dziewczynę na ramionach, ruchem i oczyma błagał dla niej o życie. A wtem Winicjusz zerwał się z miejsca, przeskoczył ogrodzenie, dzielące pierwsze miejsca od areny, i przybiegłszy do Ligii nakrył togą jej nagie ciało.

Po czym rozdarł tunikę na piersiach, odkrył blizny pozostałe po ranach otrzymanych w wojnie armeńskiej, i wyciągnął ręce do ludu. [...]

Tysiące widzów zwróciło się ku cesarzowi z połyskami gniewu w oczach i z zaciśniętymi pięściami. On wszelako ociągał się i wahał. Do Winicjusza nie miał wprawdzie nienawiści i na śmierci Ligii nie zależało mu nic, lecz wołałby widzieć ciało dziewczyny poprute rogami byka lub podarte kłami zwierząt. Zarówno jego okrucieństwo, jak i jego zwyrodniała wyobraźnia i zwyrodniałe żądze znajdowały jakąś rozkosz w podobnych widokach. A oto lud chciał go jej pozbawić. Na tę myśl gniew odbił się na jego roztyłej twarzy. Miłość własna nie pozwalała mu także poddać się woli tłumów, a jednocześnie nie śmiał się jej przez przyrodzone tchórzostwo sprzeciwić.

*Lig o imieniu Ursus to wierny poddany Ligii, jej obrońca i opiekun

*bestiarzy – zajmujący się dzikimi bestiami, dzikimi zwierzętami przeznaczonymi do walki na arenie

10. Nadaj **trzy** tytuły przedstawionemu fragmentowi. Zdania powinny być zbudowane w formie **pytającej, twierdzącej i rozkazującej**, zawierać imię co najmniej **jednego** bohatera oraz **zaciekawiać** czytelnika.....3p.

.....
.....
.....

11. Bohaterowie przedstawionego zdarzenia doznawali skrajnych uczuć. Zapisz przy każdym z nich **dwa** przykłady nazw uczuć. Nie możesz powtórzyć tej samej nazwy:.....4p.

- a. Winicjusz (co czuje?).....
- b. Ursus (co czuje?).....
- c. Tłum (co czuje?).....
- d. Neron (co czuje?).....

12. Przedstawiony fragment *Quo Vadis* zawiera narrację, która jest:

- a. powierzchowna, nudna i bezbarwna
- b. niezrozumiała, przerysowana i przesadzona
- c. szybka, zwarta i dynamiczna

13. Narysuj wykres zdania wielokrotnie złożonego oraz nazwij poszczególne typy zdań składowych.....4p.

On zrozumiał, że tłum domaga się, by darowano mu życie i (...) wolność, lecz widocznie nie chodziło mu tylko o siebie.

A. Wykres:

B. Rodzaje zdań:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

14. Definicja słowa **miłość** w *Słowniku języka polskiego* brzmi: 1.«głębokie uczucie do drugiej osoby (...»); 2.«silna więź, jaka łączy ludzi sobie bliskich»; 3.«poczucie silnej więzi z czymś, co jest dla kogoś wielką wartością»; 4.«głębokie zainteresowanie czymś, znajdowanie w czymś przyjemności».

Wypełnij tabelę, podając informacje na temat znanych Ci **czterech** utworów, których tematem są **różne** rodzaje miłości.....4p.

	Autor	Tytuł	Rodzaj miłości	Kto kogo lub co darzy uczuciem?
Przykład				
0.	Henryk Sienkiewicz	<i>Quo vadis</i>	miłość mężczyzny do kobiety	Winicjusz darzy uczuciem Ligię – królową krainy Ligów
1.				
2.				
3.				
4.				

15. Napisz **trzy** związki frazeologiczne ze słowem *miłość*.....3p.

- a.
- b.
- c.

Z jednym z nich ułóż zdanie, nawiązując do utworu wskazanego w punkcie 14.

.....

.....

.....

16. Udowodnij, że *Quo vadis* jest powieścią historyczną. Podaj **trzy** argumenty:.....3p.

- a.
-
- b.

C.

17. PRACA PISEMNA.....13p.

- A. Wszedłem na szczyt i..... uwierzyłem.....**
- B. Nigdy nie przypuszczałem, że zakocham się w.....**
- C. Nadzieja umiera ostatnia.....**

Wybierz jedną myśl i rozwiń ją w formie opowiadania, które będzie dynamiczne, barwne oraz refleksyjne.

Napisz swoją pracę na minimum 1,5 strony testu (Pamiętaj, że skreślenia nie są wliczane w objętość tekstu).

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features approximately 28 horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice. The paper is otherwise blank, with no margins, text, or other markings.

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features approximately 28 horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice. The paper is otherwise blank, with no margins, text, or other markings.